

6. 5. 2018 - Povinnostmi ke svobodě

1. čtení: Lk 2, 41-51a

Píseň: 442 – Pane, dnešek je den chvály

Základ kázání: Lk 19, 1-10

Kázání: Milé sestry, milí bratři v Kristu,

Ježíš musel. Vtělený Stvořitel světa něco musel. Jakoby nestačilo, kolik povinností máme v životě my – i náš nebeský Otec některé věci prostě musí.

I proto je Hospodin vševědoucí a všemohoucí, protože také něco musí. Tím spíše ve svém vtělení v Ježíši Kristu. Tím spíše ve svém vtělení v Ježíši Kristu – dítěti: „Musím být tam, kde jde o věc mého Otce. Ale oni jeho slovu neporozuměli.“ (Lk 2, 49-50).

Člověk povinnosti často nesnáší a chce je mít jen rychle za sebou. Pro ty moudřejší jsou povinnosti a všelijaká „musím“ zcela přirozené. Ať tak či tak, nelze se jim vyhnout, pokud si kdokoli vytkne jakýkoli cíl.

Chci být bohatý? Pak rozhodně něco musím! Chci se mít dobře? Z toho vyplývá, že opět něco musím. Chci se naobědvat? Tak opět něco musím. Chci prožít pokojný a užitečný život?

A tak i Ježíš Kristus. Vždyť by jinak nebyl plným člověkem: Chtěl pomoci lidem lépe porozumět Hospodinu? Usiloval o to, aby měli lidé k Bohu blíž? Pak také ledacos musel.

A stejně také tváří v tvář Zacheovi. Tomu vrchnímu celníkovi, veřejně známému člověku. Považovanému pro své zaměstnání za zločince. Za zaprodance okupační římské moci. Za kolaboranta. Navíc pokrytce. A tak lidé vnímali Zachea i ostatní celníky stejně jako prostitutky. Tedy jako ty nejhřšnější a nejhorší ve společnosti. Zacheus byl navíc veliký boháč, který toužil vidět Ježíše. Toho Ježíše, který znovu a znovu vyzýval k rozdávání majetku také ty, kteří žili spravedlivě a plnili vše, co měli.

Zrovna vůči tomuhle Zacheovi Ježíš něco musel. Vůči hříšníkovi. Vůči vlastizrádci a zaprodanci. A dokonce musel něco tak intimního, jako je společné jídlo a společné bydlení.

Asi se nedivíme údivu zástupů. „Proč si nevybral Ježíš někoho z nás? Někoho z věrných, poctivých, slušných lidí? Proč chce vůbec trávit čas s takovým zločincem před zákony lidskými i Božími?“

I tyto myšlenky však byly součástí Božího plánu. Pouze když dal Bůh veřejně najevo, že chce zůstat u celníka, spustily se v lidech právě tyto otázky. Jen myšlenka, která nás nejprve napadne, může být vyslovena. A teprve po vyslovení otázek zástupu jim mohl Zacheus odpovědět, ačkoli „na oko“ odpovídal Ježíšovi: „Polovinu svého jmění dávám chudým. A jestliže jsem někoho ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně.“

Kam se na to hrabe většina lidí dodnes. Polovinu platu dává chudým! To by se dělala diakonie, kdyby tolik dávali alespoň ti spravedliví. Ti samozvaní „docela slušní lidé.“ A on to zatím dává Zacheus, považovaný za nejhoršího zločince. Právě těmi zbožnými, slušnými. A ještě se veřejně a před Kristem zavázal, že lidi nešidí, ačkoli si to o něm kdekdo myslel. Vždyť jak by jinak mohl být takovým boháčem, kdyby nekradl a nebral úplatky?

Tak mohli lidé konečně slyšet pravdu o Zacheovi, vrchním celníkovi. Mohli slyšet a pustit si k srdci pravdu o člověku, na kterého měli zcela samozřejmě, jasné a očividně pravdivé názory. Jen byly zcela mylné.

Proto musel Ježíš vypadat jako blázen a hlupák, když mluvil na tohohle skrčka komicky zavěšeného ve větvích moruše. Proto musel zůstat právě u něj v domě. Jinak by spasení nepřišlo do Zacheova domu. A nepřišlo by do domů všech stojících okolo.

Protože tím zahynulým nebyl Zacheus. Tedy ten, který vybíral daně poctivě a polovinu majetku dával na pomoc lidem na okraji společnosti „zbožných“ a „slušných.“ Zacheus se zlého dopouštěl jen v očích lidských, nikoli v očích Božích. V Božích očích konal veliké, veliké dobro.

Zahynulými byli zejména ti, kteří měli Zachea za hříšného. Ti, kteří přece tak dobře věděli, co je dobré a co je hříšné a zlé.

Zahynulými byli ti, kteří soudili. A pak se divili, že jsou sami souzeni. Ti, kteří dali na lidské normy, pohledy, předsudky a stereotypy. Kteří přece moc dobře věděli, co znamená, že je někdo celník a boháč!

Jen se v tom tak strašně mýlili.

Proč by celník a boháč musel být hříšník a zločinec? Copak běloch musí být kolonizátor, rasista a utlačovatel?

Spasení v Ježíšově musení pak bylo také pro Zachea. Ne jen pro zástupy s rychlými názory a ještě rychlejšími soudy. Zacheus mohl být konečně přijat do společenství židů i do jejich společnosti jako jim rovný. Ba dokonce s určitou bázni a překvapením, když takovou část svého majetku dával chudým. A nešidí ani ve své práci, ačkoli zrovna vrchní celník mohl velice.

Proto Ježíš *musel* zůstat u Zachea v domě. Jak jinak by došel záchrany on i zástupy? Cílem vtěleného Boha byla a je spása každého člověka. Ale nejen spása duše po smrti, ale už tady na zemi. A tak samozřejmě Bůh něco *musí*, jinak by tenhle plán nemohl naplnit.

Jen je toto Boží, možná božské, *musení* zcela svobodné, zcela z jeho vlastní vůle. Hospodin ho může kdykoli opustit a pověsit na hřebík. Třeba pro lidskou vzpurnost, odsudky nebo zlo. Boží dobrovolné povinnosti jsou však vždy pro dobrou věc – pro záchranu zahynulých. Pro nalezení ztracených. Celníků, zástupů i těch „docela slušných lidí.“ Možná pro ty nejvíce. Možná proto se Bůh svých povinností nikdy nevzdal... Možná proto Bůh své povinnosti vždy plní... narozdíl od člověka...

Ačkoli musel Bůh v Kristu kvůli lidské záchraně vypadat jako blázen a hlupák. I když se musel ponížít a ponižovat. I když mu nerozuměli ani jeho rodiče, natožpak učedníci nebo zástupy. I když musel být tupen, popliván, bičován. I když musel být nahý pověšen na kříž. I když musel zemřít. A v lidských očích zcela prohrát.

Taková je povinnost, kterou Bůh plní pro lásku k nám. Pro smlouvu s námi. Pro svobodu svou i svobodu lidskou. Vždyť Bůh je jako jediný absolutně svobodný - tak i od musení svých povinností.

Proto je mnoho povinností dobrých, prospěšných ba přinášejících radost a uznání. Proto je možné mít i z povinností radost. Chápat je jako dobré. Dokonce je tak možné prožívat povinnosti jako součást svobody. Včetně svobody osobní. Zejména ty směřující k Bohu.

Jsou i naše povinnosti motivovány láskou k Hospodinu? A tak láskou k lidem, která hledá jejich záchranu? Pak pro ně neváhejme podstoupit třeba i tupení nebo nepochopení. Vytrvejme v plnění takových „musím.“ Vždyť jsou cestou Kristovou, a tak Boží. Jsou cestou k dobré situaci všech – jednou.

A nebojme se zdánlivých proher. Netrapme se, že nás nedoceňují třeba ani nejbližší ani vzdálení. Pokud plníme Hospodinovy povinnosti, kráčíme po Kristově cestě, jejíž cílem je Boží království pro všechny. Tedy pokud jsou naše „musím“ skutečně motivována láskou k Bohu a tak záchranou ostatních lidí.

A ty ostatní povinnosti? Některé prostě snášejme. Ale možná jsou v našich životech také domnělé povinnosti. Které vlastně nemíří k dobré situaci *všech* lidí. Jsou vytvořeny uměle, možná i nechtěně. Jejich cílem není ničí záchrana. Jejich motivací ani cílem není láska k Bohu a tak k bližnímu. A které tedy můžeme s klidnou duší zcela opustit.

Amen.

Píseň: 635 – Tvá, Pane, láska